

In de algemene commissie voor Jeugdzorg bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over haar stand-van-zakenbrief van 23 januari 2012 inzake de Stichting Zonnehuizen (Kamerstuk 31 839, nr. 170).

De voorzitter van de commissie,
Arib

De griffier van de commissie,
Teunissen

Inbreng VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennis genomen van de stand van zaken bij de Stichting Zonnehuizen. Zij betreuren het dat patiënten, ouders en werknemers in onzekerheid hebben gezeten over de toekomst en voor een deel nog zitten. Zij hebben nog enkele vragen en opmerkingen. In de brief geeft de staatssecretaris heel duidelijk aan dat de continuïteit van de zorg aan de bewoners is gewaarborgd. Ook houdt de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) verscherpt toezicht op de kwaliteit van de zorg in de periode van zes maanden na de overname. Deze leden onderschrijven de uitspraak van de staatssecretaris dat het voortbestaan van een instelling de verantwoordelijkheid is van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht, terwijl de overheid een taak heeft bij het waarborgen van de zorg voor patiënten. Voor de leden van de VVD-fractie is het daarom van het grootste belang dat de continuïteit en kwaliteit van de zorg niet in het gedrang komen. Uit de brief van de staatssecretaris concluderen zij dat de continuïteit gegarandeerd is, en de kwaliteit scherp in de gaten wordt gehouden.

Desondanks is er een vervelende situatie ontstaan voor medewerkers en bewoners. Kan de staatssecretaris aangeven of het klopt dat circa 18% van de medewerkers van de Stichting Zonnehuizen hun baan gaat verliezen, zoals in het NRC van 25 januari 2012 wordt vermeld?

Waar doelt de curator op als zij in het NRC van 25 januari 2012 stelt: «doordat de vakbonden recentelijk de publiciteit zochten, werd de situatie bij Zonnehuizen zo nijpend dat er niet genoeg tijd meer was om alle geïnteresseerde partijen een eerlijke kans te geven in het biedingsproces». Graag ontvangen zij een nadere duiding.

Specifiek ten aanzien van de kleed- en voogdijgelden hebben de leden van de VVD-fractie nog een aantal vragen. Voorlopig is niet duidelijk of, en hoeveel, geld de patiënten terug kunnen krijgen nu zij schuldeiser van de Stichting Zonnehuizen zijn geworden. Kan de staatssecretaris aangeven hoe groot het bedrag aan kleed- en voogdijgelden was dat op een rekening van de Stichting Zonnehuizen stond? Is dat inderdaad 150 000 euro, zoals in het NRC van 25 januari 2012 wordt gemeld? Zijn er andere regelingen waar de curator gebruik van kan maken om het bedrag aan kleed- en voogdijgelden alsnog terecht te laten komen bij de patiënten, en het doel dat de Stichting met dit geld had?

De leden van de VVD-fractie zijn het met de staatssecretaris eens dat voorkomen moet worden dat een dergelijke situatie zich in de toekomst nogmaals voordoet. Welke concrete stappen kan de staatssecretaris hierin nemen? Kan er een verbod komen op het storten van kleed- en voogdijgelden op rekeningen van de instelling waar zij behandeld worden? Zo ja, welke zijn de voor- en nadelen van een dergelijke maatregel? De leden van de VVD-fractie vragen in hoeveel gevallen het op dit moment voorkomt dat dergelijke gelden van patiënten op een rekening van een zorginstelling zijn ondergebracht, waarmee het risico bestaat dat deze gelden meegevoerd worden bij een faillissement? Om welke bedragen gaat het dan? Zijn de patiënten in deze gevallen door de betreffende instellingen (inmiddels) op de hoogte gebracht van het mogelijke risico dat zij lopen?

Inbreng PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris over de stand van zaken bij de Stichting Zonnehuizen en willen haar nog enkele vragen voorleggen.

De leden van de PVV constateren dat er door de aanstaande overname een groot aantal banen op de tocht staan. Kan de staatssecretaris het

aantal verdwijnende arbeidsplaatsen becijferen nu overnamepartners bekend zijn?

Inbreng CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief over de stand van zaken bij de Stichting Zonnehuizen. Zij spreken net als de staatssecretaris hun waardering uit voor de medewerkers van Zonnehuizen die zich ondanks alle onduidelijkheid zijn blijven inzetten voor de zorg en de cliënten. De staatssecretaris geeft aan dat het faillissement is aangevraagd, waarna twee partijen met de curator zijn overeengekomen om de activiteiten van de Stichting Zonnehuizen over te nemen. De leden van de CDA-fractie hebben enkele opmerkingen en vragen over de stand van zaken.

De staatssecretaris wijst er op dat door de overname van de activiteiten van Zonnehuizen door LSG-Rentray en de Groep Winter de continuïteit van de zorg gewaarborgd is. De IGZ heeft vanaf de dag van de overname verscherpt toezicht voor zes maanden ingesteld, om toe te zien op de continuïteit van zorg. De leden van de CDA-fractie vragen wat dit verscherpte toezicht in deze situatie inhoudt, en onder welke voorwaarden dit verscherpte toezicht na zes maanden al dan niet wordt verlengd.

LSG-Rentray neemt de zorg voor de jeugdigen en het onderwijs op zich, en de Groep Winter wordt verantwoordelijk voor de zorg aan volwassenen. De leden van de CDA-fractie vragen de staatssecretaris hoe deze scheiding van activiteiten in de praktijk zal uitwerken.

De overnemende partijen nemen het onroerend goed van Zonnehuizen in eerste instantie niet over. Er is een protocol overeengekomen met als doel binnen twee jaar alsnog tot verwerving van het vastgoed te komen. Uit het openbare openingsverslag van de curator blijkt dat dit met onzekerheid omtrent de waardering van het onroerend goed te maken heeft. Deze onzekerheid komt volgens het verslag door de transitiefase die met de invoering van de Normatieve Huisvesting Component te maken heeft. Voor bestaand vastgoed zoals dat van de Zonnehuizen is sprake van een overgangsregeling van een periode van acht jaar, startend in 2009. De leden van de CDA-fractie vragen een toelichting van de staatssecretaris op de oorzaken van de onzekerheid omtrent de waardering van het onroerend goed van de Zonnehuizen. Aangezien de transitiefase tot na 31 december 2013 duurt vragen deze leden ook of te voorzien is dat deze onzekerheid ook de komende twee jaar een belemmering blijft voor overname. De leden van de CDA-fractie vragen wat het voor de continuïteit van de zorg zou betekenen als LSG-Rentray en/of de Groep Winter niet binnen twee jaar tot overname van het onroerend goed overgaan. Deze leden vragen ten slotte of het overeengekomen protocol betekent dat het onmogelijk is dat een andere partij zich aandient die het onroerend goed overneemt.

De staatssecretaris geeft in haar brief een toelichting op het bericht dat ten gevolge van het faillissement kleed- en voogdijgelden van cliënten niet meer ten goede kwamen aan deze cliënten. De leden van de CDA-fractie vragen of er gegevens bekend zijn over het aantal gedupeerde cliënten, en of het bekend is om hoeveel geld het gaat. De staatssecretaris geeft aan dat het gaat om geld dat afkomstig is van voogdijinstellingen die het geld namens de cliënten op de rekening van de Stichting Zonnehuizen hebben gestort. Deze leden vragen of cliënten de schade kunnen verhalen bij deze voogdijinstellingen. Zij vragen ten slotte of de voogdij van cliënten gevaar loopt, of heeft gelopen, nu cliënten niet meer bij hun geld kunnen komen. Zo ja, wat betekent dit voor de continuïteit van de zorg? Zo nee, waar is de voogdij dan van betaald? Deze leden vragen of er

cliënten van Zonnehuizen zijn (geweest) die door het faillissement zelf voor de kosten van de voogdij hebben moeten opdraaien.

De leden van de CDA-fractie vragen of de staatssecretaris kan aangeven welke afspraken bewindvoerders en de Stichting Zonnehuizen over de zak- en kleedgelden gemaakt hebben. Kan het zo zijn, zo vragen deze leden, dat op basis van de afspraken met de bewindvoerders de kleedgelden nooit eigendom van Stichting Zonnehuizen zijn geweest en dat er daardoor in dit geval sprake zou kunnen zijn van ongerechtvaardigde verrijking? Wat betekent dit voor de oplossingsrichting die de staatssecretaris schetst door kleedgelden voortaan op een andere rekening te beheren?

Inbreng SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de brief over de stand van zaken Zonnehuizen, en de beantwoording van verschillende schriftelijke vragen over het faillissement, de overname en het ontslag van medewerkers bij Zonnehuizen. De leden van de SP-fractie vinden dat de Kamervragen niet voldoende beantwoord zijn, en verzoeken de staatssecretaris om nadere antwoorden nog mee te sturen met de beantwoording van dit schriftelijk overleg.

Deze leden constateren dat de overheid bij het faillissement beweert geen rol te hebben, maar wel betrokken is bij de gevolgen van uitstel van betaling aan schuldeisers door Zonnehuizen. In het tweede faillissementsverslag lezen deze leden: «Het is in Nederland niet vaak voorgekomen dat een zorginstelling failliet ging en de overheid geen fonds heeft opengesteld om de gevolgen daarvan op te heffen/ te verzachten.» Op welke wijze heeft de staatssecretaris zich ingespannen om de omstandigheden voor het personeel te verzachten, wat ten goede komt aan de continuïteit en kwaliteit van zorg, waar de overheid voor verantwoordelijk is? Daarnaast vragen deze leden of de staatssecretaris bij onverhoopte faillissementen in de toekomst wèl een fonds wil openen om de gevolgen voor het personeel te verzachten. Waarom is er voor bijvoorbeeld het personeel en de cliënten geen fonds geopend om de financiële schade die zij lopen door het faillissement, dat buiten hun schuld plaatsvindt, te verzachten? Erkent de staatssecretaris dat het een politieke keus is geweest om niets te doen?

Verder willen deze leden weten hoe vaak er contact is geweest met de Landsadvocaat en belanghebbenden (zorgkantoren, mogelijk IGZ/NZa) over de in het tweede faillissementsverslag beschreven botsing van belangen. Is het juist dat, vanwege het probleem van gebruiksrecht van panden waarop een hypothecaire verplichting rust, er niet eerder een andere aanbieder de uitvoering van de zorg heeft overgenomen? Kan de staatssecretaris de Kamer informeren over de adviezen die de Landsadvocaat heeft gegeven? Wil de staatssecretaris een uitgebreide analyse geven van de botsende wetten bij een faillissement van een zorginstelling, en ook aangeven welke wettelijke verplichting voor gaat?

Het is bijzonder vervelend voor alle betrokkenen dat een dag na kerst het faillissement is uitgesproken. De leden van de SP-fractie zijn het met de staatssecretaris eens, wanneer zij stelt dat een faillissement alleen maar verliezers kent. De vraag blijft daarom bij deze leden leven waarom de staatssecretaris en de IGZ niet eerder hebben ingegrepen. Zij verwachten hier uitgebreide uitleg over.

De leden van de SP-fractie zijn tevreden dat de staatssecretaris zich inspannt om maatregelen te treffen, zodat in de toekomst het kleed- en voogdigeld van mensen die afhankelijk zijn van zorg niet meer

aangewend kan worden voor een faillissement. De vraag rijst echter bij deze leden waarom eenzelfde inzet van de staatssecretaris niet wordt benut om het geld van de huidige gedupeerden terug te krijgen. Het is onacceptabel dat geld van zorgvragers verdwijnt in een faillissement. De leden van de SP-fractie vragen de staatssecretaris met klem alles in het werk te stellen om het kleed- en voogdigeld voor kinderen en volwassenen terug te krijgen.

De leden van de SP-fractie vragen de staatssecretaris een overzicht van het totaal aantal ontslagen bij de voormalige Zonnehuizen, uitgesplitst naar sectoren en overhead. Zij willen weten hoeveel mensen een aanbod hebben gehad en hoeveel niet. Ook willen zij weten hoeveel mensen die een aanbod hebben gehad geconfronteerd zijn met een verslechterd contract, in die zin dat er minder uren of minder salaris is aangeboden. Tevens willen de leden van de SP-fractie graag weten wat de criteria zijn om mensen geen dienstverband aan te bieden. Is het waar dat mensen die ziek zijn geweest, zwanger zijn of op zijn gekomen voor hun arbeidsrechten geen contract krijgen aangeboden?

Daarnaast willen de leden van de SP-fractie een toelichting wat het betekent als de staatssecretaris schrijft dat «het overgrote deel van het primaire personeel» wordt overgenomen. Om hoeveel mensen primair personeel gaat het dan, en waarom gaan die medewerkers in loonschaal (schalen) terug, als zij zo gewaardeerd worden voor hun inzet?

De staatssecretaris stelt dat er ruim 40 belangstellende partijen waren voor een overname van Zonnehuizen. De vraag of er daadwerkelijk met alle overnamepartijen is gesproken is onbeantwoord gebleven. De leden van de SP-fractie vragen de staatssecretaris nogmaals deze vraag te beantwoorden, en er een toelichting op te geven.

Erkent de staatssecretaris dat, wanneer er 5000 tot 10 000 euro wordt gevraagd voor het gebruik van een bidbook, dit een drempel opwerpt voor geïnteresseerden? De leden van de SP-fractie vragen waarom het gebruik van een bidbook zo duur moet zijn. Zij hebben begrepen dat er aan 13 kandidaten een bidbook is toegestuurd. De vraag die bij hen opkomt is of er tussen de 27 geïnteresseerden die niet betaald hebben voor het bidbook potentiële kandidaten zaten.

Gezien het bovenstaande heeft de huidige stichting dus 65 000 à 130 000 euro kunnen verdienen aan het bidbook. Zij vragen of dit bedrag klopt, of er winst is gemaakt op het bidbook, en wat er met het binnengekomen geld is gebeurd. Is dit geld aangewend om de zorgvragers hun verloren geld terug te geven?

Voorts vragen de leden van de SP-fractie of dergelijke situaties met een duur bidbook gebruikelijk zijn in de zorgsector, en of de staatssecretaris dit een wenselijke situatie vindt. Zou het niet beter zijn om bij de verkoop van (delen van) een zorginstelling openbaar te laten geschieden, zodat alle mogelijke overnamekandidaten en -initiatieven kans krijgen om zich te melden? Zo neen, waarom niet?

De staatssecretaris stelt dat LSG-Rentray en Groep Winter alleen de activiteiten overnemen van Stichting Zonnehuizen. Deze leden vragen de staatssecretaris om uitleg over de onzekerheid van de waardering van de panden, wat er nu precies is afgesproken ten aanzien van het vastgoed en wat de afspraken zijn over de huurconstructie. Tevens vragen zij of er panden die gebruikt worden voor onderwijs afgestoten gaan worden.

De leden van de SP-fractie maken zich zorgen over de gevolgen van het afstoten van vastgoed. Daarom vragen zij of bewoners gedwongen zullen

moeten verhuizen als gevolg van het afstoten van vastgoed of het opzeggen van huurcontracten. Op welke wijze(n) gaan de staatssecretaris en LSG-Rentray en Groep Winter de continuïteit en kwaliteit van zorg en onderwijs in dit verband waarborgen?

Is het waar dat er gebruiksrecht is geregeld voor de komende twee jaar? Zo ja, wat gebeurt er dan over twee jaar? Moeten de nieuwe zorgverleners in de tussentijd nieuwe panden gaan zoeken voor hun cliënten? Hoe wordt voorkomen dat er een nieuw probleem ontstaat met vastgoed voor de organisaties die de doorstart maken?

Deze leden vragen waarom het «aanmerkelijk onroerend goed», zoals de curator stelt in haar verslag van 23 januari jl., niet verrekend is in het faillissement.

De leden van SP-fractie zijn geschokt om in het tweede faillissementsverslag te lezen dat de nieuwe leden van de Raad van Toezicht in de veronderstelling werden gebracht dat het boekjaar 2010 «break even» zou zijn geëindigd, maar dat gebleken is dat er een tekort is van 18 miljoen euro. De leden van de SP-fractie zijn tevreden dat de curator onderzoek gaat doen naar mogelijk wanbestuur. Wel vragen zij wie dat betaalt? Wanneer de curator dit onderzoek doet, worden de kosten van het onderzoek dan uit de failliete boedel betaald? Zo ja, welke gevolgen zal dit hebben voor (kleine) schuldeisers? Is de staatssecretaris bereid het onderzoek naar de oud-bestuurders en hun (mogelijke) persoonlijke aansprakelijkheid te vergoeden? Zo neen, waarom niet?

De leden van de SP-fractie vragen de staatssecretaris om een reactie op de passage over de fusies waaruit Zonnehuizen is ontstaan: «De fusies die hadden moeten leiden tot een efficiëncyslag op het gebied van de overhead, heeft het tegendeel opgeleverd.» Welke les trekt de staatssecretaris uit deze conclusie van de curator?

De leden van de SP-fractie zijn ook geschokt over de passage over het personeel.

«Ten tijde van het faillissement is er sprake van een achterstand in de loonheffing van 1,5 miljoen euro.» Verderop wordt gesteld dat het bedrag «minstens 1,6 miljoen» euro is. Deze leden willen graag weten op welke wijze voorkomen wordt dat de medewerkers, die geen schuld hebben aan het faillissement, hier nadeel van ondervinden, nu of in de toekomst. De leden van de SP-fractie vragen waarom de medewerkers in de zorg niet, en de medewerkers in het onderwijs wel een eindejaarsuitkering hebben gekregen. Is deze situatie inmiddels recht getrokken? Voorts zijn deze leden verbaasd te lezen dat «het UWV de administratieve handeling niet tijdig gereed kreeg», en vragen hoe dat voor kan komen als het personeel in zo'n onzekere situatie zit. Ook vragen zij of alle medewerkers, die geen schuld hebben aan het faillissement, inmiddels al hun volledige salaris hebben ontvangen.

Gelet op bovenstaande punten van zorg kunnen de leden van de SP-fractie zich niet voorstellen dat de staatssecretaris niet alles in het werk zal stellen om de onderste steen boven te krijgen, in het belang van de betrokken zorgvragers, hun naasten en de medewerkers. De staatssecretaris stelt onderzoek te doen naar de rollen van de externe toezicht-houders in deze casus. Deze leden vragen de staatssecretaris wanneer dit onderzoek gereed zal zijn, en of in het onderzoek ook de eigen rol en die van de IGZ wordt meegenomen. Zij verzoeken de staatssecretaris om een toelichting.

Tevens vragen zij wanneer duidelijk wordt of de voormalige bestuurder en de Raad van Toezicht aansprakelijk gesteld kunnen worden. Zij verzoeken de staatssecretaris de Kamer van alle uitkomsten van onderzoeken rondom de Zonnehuizen te informeren.

Inbreng GroenLinksfractie

De leden van de GroenLinksfractie hebben met belangstelling kennis genomen van de brief met daarin de stand van zaken bij de Stichting Zonnehuizen.

De overname van de activiteiten van de Stichting Zonnehuizen is betrekkelijk snel gegaan. Voor de leden van de GroenLinksfractie staat niet zozeer de snelheid, maar wel de continuïteit van zorg voorop. De staatssecretaris stelt dat de continuïteit van zorg met de overname gewaarborgd is. Kan zij daarbij ook garanderen dat de cliënten zo min mogelijk van de overname zullen merken? De leden van de GroenLinksfractie horen graag op welke manier erop wordt toegezien dat er inderdaad sprake is van continuïteit van zorg, en de inrichting van de zorg op basis van het behoud van het antroposofische gedachtegoed. Deze leden begrijpen dat informatie over de onderhandelingen over overname via de curator te verkrijgen zijn, maar vragen de staatssecretaris naar haar kijk op de gang van zaken. Is zij tevreden met deze uitkomst? Deze leden hebben over de overname nog enkele vragen.

Het resultaat van de onderhandelingen is dat de zorg van de failliete stichting wordt overgenomen door, en verdeeld onder twee overnemende partijen. De leden van de GroenLinksfractie vragen waarom er niet gekozen is voor één partij die de zorg als geheel overneemt. Ook wordt er in de brief niet ingegaan op de bedrijfsvoering na overname. Klopt het dat (een deel van) de Stichting Zonnehuizen nu wordt voortgezet als BV De Seizoenen? Betekent dit dat het maken van winst in de langdurige zorg (AWBZ) mogelijk gaat worden?

Continuïteit van zorg, maar ook de positie van de medewerkers van de Stichting Zonnehuizen, is belangrijk voor de leden van de GroenLinksfractie. Een groot deel van de medewerkers dat betrokken is bij het primaire proces zal door de overnemende partijen in dienst worden genomen, maar ook een deel niet. Weet de staatssecretaris om welke functies, en hoeveel medewerkers, dit gaat? Deze leden hebben al eerder aangegeven dat zij vrezen dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van de zorg, wanneer de cliënten niet meer verzorgd worden door bekende en vertrouwde medewerkers. Zij ontvangen hierover graag een reactie.

Dat dit faillissement alleen verliezers kent, wordt wel duidelijk uit de berichten over de kleed- en voogdijgelden die in het faillissement zijn meegenomen. Het gaat hier immers niet om geld van de Stichting Zonnehuizen zelf, maar geld dat voor de cliënten apart op een rekening is gezet om bijvoorbeeld kleding te kopen of te sparen. De leden van de GroenLinksfractie begrijpen dat het niet mogelijk is om tijdens het spel de regels te veranderen, en ondersteunen de plannen van de staatssecretaris om te kijken hoe dat in de toekomst voorkomen kan worden. Zij vinden dat alles op alles gezet moet worden dat deze mensen hun geld terug krijgen. Wordt er nog wel gezocht naar een oplossing voor deze mensen?